Vreme: 30.09.2026 20:09
Medij: kurir.rs
Link: https://www.kurir.rs/vesti/politika/10120168/pupin-forum-u-vasingtonu
Autori: Kurir Web
Teme: evropski koridori

Naslov: PUPIN FORUM 2026 U VAŠINGTONU "Amerika želi da bude izabrani partner Srbije"

6667

Kurir

Pupin inicijativa organizovala je treći uzastopni Pupin Forum u Vašingtonu, ove godine posvećen temi "Strateški dijalog Srbije i SAD". Forum je okupio američke i srpske zvaničnike, predstavnike odbrambenog sektora, investitore i stručnjake kako bi razgovarali o tome na koji način novopokrenuti Strateški dijalog Srbije i Sjedinjenih Američkih Država može biti pretočen u konkretne rezultate. Tokom pet programskih sesija, razgovori su bili fokusirani na odbrambenu saradnju, energetsku bezbednost, američke investicije, nove tehnologije, obrazovanje i regionalnu povezanost. Zajednička poruka učesnika bila je da pokretanje Strateškog dijaloga predstavlja važan institucionalni korak, ali da će njegov stvarni značaj zavisiti od kontinuiteta, konkretnih projekata i merljivih rezultata. Forum su otvorili predsednik Pupin inicijative Vuk Velebit i zamenik pomoćnika američkog državnog sekretara Daniel Loton. Velebit je naglasio da Strateški dijalog ne treba posmatrati kao krajnji cilj, već kao početnu tačku za izgradnju dugoročnijeg i otpornijeg odnosa Srbije i SAD. Posebno je istakao da bilateralni odnosi ne mogu zavisiti isključivo od vlada i političkih ciklusa, već da u njih moraju biti snažnije uključeni poslovna zajednica, univerziteti, civilno društvo, mladi i srpsko-američka zajednica. Loton je bilateralne odnose smestio u kontekst 145 godina diplomatskih odnosa Srbije i SAD, ukazujući na prostor za dalje unapređenje saradnje u energetici, odbrani, pouzdanim tehnologijama, obrazovanju i pripremama za EXPO 2027 u Beogradu. Posebno je ukazao na značaj američkog finansiranja u telekomunikacijama i 5G infrastrukturi, kao i na važnost izbora pouzdanih partnera u razvoju infrastrukture za veštačku inteligenciju i napredne tehnologije. Posebna sesija Foruma bila je posvećena dvadesetoj godišnjici Programa državnog partnerstva između Nacionalne garde Ohaja i Srbije. General-major Metju Vudrof, komandant Nacionalne garde Ohaja, razgovarao je sa Vukom Velebitom o razvoju partnerstva koje je tokom dve decenije preraslo iz formalnog vojnog programa u široku mrežu institucionalnih i ličnih odnosa. Vudrof je naveo da je oko 75 odsto međunarodnih aktivnosti Nacionalne garde Ohaja povezano sa Srbijom, dok bi obim saradnje u narednom periodu mogao da dostigne između 50 i 60 različitih angažmana. Kao oblasti sa dodatnim potencijalom izdvojeni su interoperabilnost, sajber bezbednost, zdravstvo, ekonomska saradnja, investicije i saradnja odbrambenih industrija. Povodom dvadesete godišnjice partnerstva, Pupin inicijativa dodelila je general-majoru priznanje za doprinos jačanju dugoročnih veza Srbije i Sjedinjenih Američkih Država. Na panelu o strateškoj bilateralnoj saradnji učestvovali su ambasador Srbije u SAD Dragan Šutanovac, Andrju Pik, Džejms Karafano i Filip Riker, uz moderaciju Kolina Janiča. Diskusija je bila usmerena na pitanje kako postojeći politički zamah pretvoriti u trajnu institucionalnu saradnju. Šutanovac je odbrambenu saradnju označio kao jednu od ključnih oblasti za dalje unapređenje bilateralnih odnosa, uz Partnerstvo sa Nacionalnom gardom Ohaja kao postojeću platformu na kojoj je moguće dalje graditi saradnju. Govoreći o energetici, ukazao je na značaj diversifikacije izvora snabdevanja Srbije i razvoja nove infrastrukture. Karafano je naglasio da Srbija u odnosima sa Sjedinjenim Državama treba jasnije da definiše šta sama donosi partnerstvu, od geografskog položaja i ljudskog kapitala do industrijskih kapaciteta i mogućnosti povezivanja različitih evropskih koridora. Riker je posebno istakao potrebu za institucionalizacijom Strateškog dijaloga kroz redovne kontakte, jasnu strukturu i kontinuitet koji neće zavisiti od pojedinačnih političkih trenutaka. Drugi panel bio je posvećen

ekonomskoj saradnji Srbije i SAD, uz učešće predstavnika U.S. International Development Finance Corporation (DFC), tehnološkog i investicionog sektora i Pupin inicijative. Karolin Vik iz DFC-a poručila je da je institucija otvorena za projekte iz Srbije, posebno u oblastima energetike, kritičnih minerala, farmaceutske industrije, poljoprivrede, AI data centara i finansijskih usluga. Istovremeno je naglasila da strateški značaj projekta sam po sebi nije dovoljan, projekti moraju biti komercijalno održivi i finansijski utemeljeni. Aleks Veldon ukazao je na kvalitet tehnološkog i preduzetničkog talenta u Srbiji, ali i na potrebu da Srbija razvija više domaćih kompanija sposobnih da posluju globalno. Vladimir Milosević iz Google AI naglasio je da u eri ubrzanog razvoja veštačke inteligencije samo posedovanje kvalitetnog kadra više nije dovoljno. Prema njegovim rečima, Srbija mora da identifikuje sektore u kojima ima posebne prednosti i da jasno definiše oblasti tehnološke specijalizacije. Kauš Arha, viši savetnik Pupin inicijative, izdvojio je energetiku, proizvodnju dronova, farmaceutsku industriju, zdravstvo i poljoprivredu kao oblasti sa značajnim potencijalom, uz predlog formiranja sektorskih radnih grupa u okviru Strateškog dijaloga. Završni panel bio je posvećen regionalnoj povezanosti, energetici i strateškim koridorima. Učesnici su razgovarali o položaju Srbije na preseku transportnih i energetskih pravaca koji povezuju Centralnu Evropu, Dunav, Crno more i Istočni Mediteran. Kris Dženions iz kompanije Bechtel ukazao je na infrastrukturne projekte vredne oko dve milijarde dolara, uključujući projekte na pravcima Beograd-Bar i Kraljevo-Novi Pazar, kao i na značaj železničkih veza Beograd-Budimpešta i Beograd-Niš. Posebno je izdvojio potencijal projekta reverzibilne hidroelektrane Đerdap 3, koji bi, prema podacima iznetim tokom Foruma, mogao da obezbedi približno 27 dana skladištenja energije. Džastin Fridmen govorio je o nuklearnoj energiji kao mogućem važnom elementu dugoročne energetske bezbednosti Srbije, dok je Paolo Mesa ukazao na mogućnost povezivanja Zapadnog Balkana sa širim međunarodnim koridorima, uključujući India-Middle East-Europe Economic Corridor (IMEC). Pupin Forum 2026 u Vašingtonu pokazao je da novi Strateški dijalog Srbije i SAD otvara prostor za sistematičniju saradnju u nizu oblasti, od odbrane i energetike do investicija, novih tehnologija i regionalne infrastrukture. Kroz sve sesije ponavljala se ista poruka: politički momentum predstavlja priliku, ali će trajna vrednost Strateškog dijaloga zavisiti od institucija, redovnog angažmana i konkretnih projekata. Dvadeset godina saradnje Srbije i Nacionalne garde Ohaja pokazuje kako kontinuirana institucionalna saradnja može prerasti u stabilno i višedimenzionalno partnerstvo. Sledeći korak je da se isti princip primeni i na širi bilateralni odnos, od Strateškog dijaloga ka strateškom delovanju.